

Køduddeling på Roskilde station under folkestrejken

Af Mette Krogh

Under den spontane folkestrejke i København i juli 1944 skete der det heldige for Roskildes befolkning, at et tog med forsyninger til København ikke kunne komme længere end til Roskilde. Da madvarerne i toget ikke kunne holde sig, blev de uddelt på stationen. Følgende beretning er nedskrevet umiddelbart efter begivenheden.

Forholdene havde ført med sig, at en række kødvogne var standset i Roskilde på deres vej mod hovedstaden. Nogle initiativrige mænd havde skyndsomst foranstaltet en større uddeling til byens befolkning, inden den dyrebare last ville blive fordærvet. Rygtet spredtes som en løbeild og nåede også til mig. Man må være om sig i disse tider, altså en avis til indpakning under armen og afsted til åstedet: et sidespor på jernbaneterrænet.

Under folkestrejken i København juli 1944 strandede flere godstog med kød på Roskilde station. Det rygtedes lynhurtigt, at den eftertragtede vare var billigt til salg. (Roskilde lokalhistoriske Arkiv).

Da jeg i iltempo nærmede mig stedet, fik jeg straks øje på en lang række hvidmalede jernbanevogne, langs med hvilke en tætpakket menneskemængde havde taget opstilling. Det var i og for sig unødvendigt at spørge om vej, men alligevel henvendte jeg mig til en ung mand, der glad svang en kalveryg over skulderen. »Vær venlig at sige mig, hvor jeg skal stille mig op?« »Ja, der er vist ikke andet for, lille dame, end at De stiller Dem op bagest i rækken derovre«, og han viste med den frie arm over mod menneskemyldret. Jeg fulgte rådet og var straks klar over, at her skulle den store tålmodighed stå sin prøve.

Da jeg fra naturens hånd er udstyret med lange ben og en lang hals, kunne jeg skue hen over mængden. Langt forude så jeg et forjættende syn: Et par hænder blev rakt op mod en åben luge, en kraftig arm kom til syne balancerende en fed skinke, og langsomt dalede skinken ned i de oprakte hænder. Dette gav mod. Man tænkte, »turen vil også komme til dig og en lignende herlighed blive dig til del«.

Der var nu kommet en lille trivelig kone til, lige bag mig, og det lavede svært op, for nu var man så ikke den allersidste mere, og selvom køen foran endnu forekom uendelig, syntes man uvilkkårligt, at målet var nærmere. En lille ivrig finger prikkede mig på skulderen, og da jeg vendte mig om, så jeg ned i et rundt gemytligt ansigt med plirrende øjne. »Lille De, ka' De sige mig hvad som at der foregår derhenne – de har vel ikke allerede standset udleveringen?« Jeg beroligede hende med, at den stærke arm fra

Trængslen ved uddelingsstedet var stor. (Roskilde lokalhistoriske Arkiv).

vognens indre netop havde fremdraget en kalvesteg og lyksaliggjort ejeren af de sidst oprakte hænder. Efterhånden var der nu kommet flere til i køen bagved, og da de opdagede, at jeg var i stand til at følge begivenhedernes gang uden synderlig anstrengelse, blev jeg en slags højtaler for en hel lille gruppe.

Den forjættende luge var stadig langt borte, engang imellem kom vi ganske vist et skridt frem, men det forslog så lidt. Det var synet af de bortdragne, der gav mod. De knugede henrykt deres pakke i armen, nogle havde ikke engang en pakke, men bar lykkelige det fedtede kød under armen uden smålig hensyn til frakke eller kjole.

En lille dreng dukkede pludselig frem med et helt kalvehovede i armene. »Gud, det har både hår og øjne«, gispede en noget pyntet dame ved siden af mig. »Jeg håber virkelig ikke, jeg får sådan et«. »Så kan De da lave forloren skildpadde, lille frue – og tænk bare på den dejlige tunge«, sagde en optimistisk sjæl. Der fulgte nu flere gode råd om, hvordan man skulle gribe et sådant hoved an. Jeg skrev mig dem alle bag øret, for én kan nu alligevel aldrig vide, hvad fremtiden vil bringe.

En af de heldige. (Roskilde lokalhistoriske Arkiv).

Pludselig blev der røre i geledet. En ret kraftig kone fik rakt en mægtig skinke ud, den havde både ben og tæer. Et øjeblik var det, som var hun i kamp med et uhyre, men pludselig forsvandt begge for mine undrende øjne. Skinken havde taget overmagten og var faldet til jorden.

Dette bevirkede bevægelse i rækkerne forude, en bevægelse der forplantede sig så langt ned i køen, at vi måtte træde et par skridt tilbage. Jeg blev mindet om min pligt som højtaler af et par ophidsede mennesker, og skyndte mig at rapportere mine indtryk, hvilket blev optaget med nogen misfornøjelse. Et rask bybud råbte, »Ka' hun ikke engang holde fast på sulet, bessemor«. Ildrød i hovedet af anstrengelse og ivrigt kæmpende sig frem dukkede konen snart op igen. Hun knugede sin skinke i favnen, og mens grisetåen stak op under hatten og gav den et lille puf ved hvert skridt, skred hun med en sejrstolt mine ned langs rækkerne, glinsende både i ansigtet og på tøjet.

Efter dette blændende syn var det, som bredte der sig et stille mismod over vor lille gruppe. Vi blev alle så triste, ikke engang det gemytlige bybud gad servere flere vittigheder. Med et stille suk gled den ene efter den anden ud af rækken. Jeg så på mit ur, her havde jeg stået i over to timer. Jeg begyndte at overveje en værdig retræte, da skæbnen greb ind. Fra taget af jernbanevognen råbte en stemme ud over forsamlingen: »Mine damer og herrer, så lukker vi butikken for i aften«.

Lidt mismodig begyndte jeg hjemturen, man følte sig en lille smule flov, hvorfor véd jeg egentlig ikke. Det sidste jeg så, da jeg forlod pladsen, var den lille drengs kalvehoved. Han havde stillet det fra sig på jorden op ad en tønne, der stod det og så bedrøvet efter de mange skuffede.

Da jeg kom hjem til den ventende familie, måtte jeg jo tilstå, at kød havde jeg ikke fået, men egentlig havde jeg moret mig dejligt.